

издивили сж всѣкое по нѣколко стотини лири за адвокати, комисии и свидѣтели, и сж щѣли понѣкога да ся изсѣчатъ едни други съ сѣкиритѣ си. Въ едно такова сражение, когато били отишли съ комисии да опрѣдѣлятъ границата на планинката, комисииитѣ побѣгнали набърже съ копѣтъ да не сполѣти и тѣхъ нѣкакво зло, и оставили множество селени да си чупятъ главитѣ сами; безъ малко тамъ сж щѣли да паднѣтъ нѣкои даже мъртви. Такива примѣри има много между насъ. И ако такива себелюбия, недоразумѣния и сѣсипителни борби ся случаватъ между синове на една и сжща майка, колко повече ще ся случватъ между разни народи и разни правителства, ако щатъ би тѣ едноплеменни и най-приятелски? За пояснение и повече доказателство на това, щото казвамъ, нѣма нужда да ходимъ далечъ, защото историтѣ на славянскитѣ народи сж пълни съ такива примѣри.

Урокътъ, който можемъ, ако сме мѣдри, да ся научимъ отъ тѣзи нѣща, както и отъ самий здравъ разумъ, е че трѣбва не само да не търсимъ, но и да ся стараемъ да не допусками никаква вѣнкашна намѣса въ народнитѣ си работи. Такива намѣси повечето улабяватъ и унижаватъ една страна отъ колкото да я ползуватъ. Дѣто има вѣнкашни намѣси, тамъ има и всѣкакви бѣркотии и неразбории; тамъ нѣма народно правителство въ сжщинскій смислъ на думата. Да търсимъ приятелството на тѣзи и онѣзи държава, и понѣкога да исками тѣхний съвѣтъ въ нѣкои работи, е едно нѣщо, а да исками намѣсата имъ въ вжтрѣшнитѣ си работи е съвсѣмъ друго нѣщо; първото трѣбва всѣкога да търсимъ, а второто никога. Съ търсѣние намѣсата на консулитѣ ся развращаватъ и самитѣ консули, като съ това ние сами имъ даваме случай да мислятъ, че тѣ иматъ право и могатъ да ся мѣсятъ въ вжтрѣшнитѣ ни работи.

4. Отмѣстителността и инатътъ сж други грозни пороци, или лоши страсти, които често ся явяватъ.